

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Francisci Toleti S. R. E. Cardinalis Summa Casuum Conscientiæ, Sive De Instructione Sacerdotum Lib. VII

Toledo, Francisco de

Coloniæ Agrippinæ

32. Qui excommunicati ob manuum violentam iniectio[n]e[m] ab alio, quam
à Romano Pontifice absolui possint.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40916

Quarto, qui possunt obuiare iniectioni predicta, & non obuiant. ita habetur eodem c. quarta, & licet ibi Gloss. limitet ad eos, qui non obuiant, cum possint, & ex officio, vel auctoritate obuiare tenentur: generaliter tamen, siue habeant iurisdictionem, siue non, si dolose non obuiant, quod incidant in canonem tenent Host. in d. c. quarta, in fin. & ibi Abb. nu. 7. & Boic. nu. 6. Secus, si ex negligentia, vel quia nolunt se immiscere rumoribus aliorum, tunc non incidunt in canonem, qui requirunt dolum, vt per Host. & Abb. & Boic. vbi supra Silu. verb. excom. 6. nu. 5. ver. quinto.

Qui excommunicati ob manuum violentam iniectionem, ab alio, quam à Romano Pontifice absolui possint.

CAPVT XXXII.

ADuertendum est ex Panorm. & Ioan. Andr. c. peruenit de sent. excomm. triplicem esse lesionem, enormem, leuem, mediocrem. Enormis est, vt habetur c. cum illorum, §. qui si claustrales. in fin. de sent. excomm. quando processum est ad membri mutilationem, vel effusionem sanguinis; aut ratione persona, quando in Episcopum, aut Abbatem violenta manus est iniecta. Per mutilationem intellige cum Silu. absolutio 4. §. 2. quando est truncatio membri, aut vulnus, ex quo est inhabilitatio membri. Per effusionem sanguinis intellige, quando est copia, & abundantia, vt Gloss. in eodem c. cum illorum. notat: nam verbum effusionis, abundantiam significat, vt habetur 16. q. 1. can. reuertimini. & notat Silu. loco citato, non debere esse copiam è loco, vnde facile egreditur, vt è naribus, sed aliunde. Aduerte etiam ex eodem cap. quando lesio esset in aliquam aliam similem personam, vnde scandalum ortum esset in populo, esset enormis lesio, vt in eod. c. declarat Iano. Leuis autè est illa, quæ fit pugno, palma, manu, pede, ligno, lapide non facientibus vulnus, vt declaratur in extrauag. perlectis, cuius meminit Hostica. in cap. peruenit. de sen. excomm. Non vocamus autem leuem, quæ fit sine mortali peccato: nam propter talem non incurritur excommunicatio, sed quæ fit cum mortali, sed respectu enormis, leuis censetur. Est autem, vt habetur in ex-

G

trauag.

trauag. perlectis. ad iudicandum læsionem leuẽ iudicium faciendum, non solum facti, sed qualitatũ, & modi, & circumstantiarum aliarum, loci, & personarum, propter, quæ, quæ leue est, potest esse graue. Mediocris læsio est, quæ media est inter enormem, & leuẽ, nec de hac potest esse regula eẽ iudicium tamen pertinet ad Episcopum, vt dicit Hostien. c. peruenit. citato. Addit Silu. absolutio. 4. §. 3. etiam ad simplicem sacerdotem, qui ab Episcopo habet absoluendi potestatem. Hoc supposito nonnulla notanda sunt.

Ab excommunicatione contracta ob iniectonem manũ violentam in Clericum ex leui læsione, potest Episcopus absoluerẽ, tam sæculares, quàm Clericos. ita habetur expressè peruenit. de sen. excom. & ibi Gloss. & Panorm.

Rursus à contracta ob læsionem mediocrem, potest Episcopus absoluerẽ Clericos collegialiter viuẽtes, si forte vnus eorum percussit, sed non ob enormem, ita habetur, c. quoniam de vit. & honest. Cleric.

Rursus, quando sunt monachi, seu religiosi in claustro congregati, & vnus alterum lædit, à proprio superiori potest absolui, quod si percussus est alterius claustri, ab vtroque superiori debet absolui, si læsio est leuis, vel mediocris; tamen si enormis, à Papa. Hæc dicuntur c. cum illorum de sen. excom. in eodem c. habetur, quod si percussus est Clericus sæcularis, tunc religiosus percutiens à Papa est absoluendus, intelligitur ob mediocrem: nam ob leuẽ potest Episcopus solus: non autem Prælati Religiosi percutiẽtis, iuxta c. religioso. de sen. excom. in 6.

Rursus, si ostiarius Principis, Prælati, vel alterius potestatis sui officij causa lædit Clericum, non animo iniuriandi, sed ob detinendam turbam, aut officij sui causa, absoluitur ab Episcopo, si leuis, aut mediocris læsio fuerit; sed non nisi à Papa, si enormis, vt habetur c. si vero. i. de sen. excom.

Rursus, quando impedimentum legitimum temporale occurrit, quominus iniector manus violentæ possit ad Sedem Apostolicam venire, vt quia habet inimicitias, vel ob alias istas causas, tunc potest ab Episcopo absolui cum iuramento, vt cessante impedimento veniat ad Sedem Apostolicam, ita habetur c. de cætero. de sen. excom.

Rursus serui absoluuntur ab Episcopo, etiam ob enormem læsionem, sed in duobus casibus.

Vnus

Vnus, quando seruus fecit in fraudem, vt se à domino liberaret.

Alter, quando, etiam si non in fraudem fecerit, tamen eius absentia est in magnum detrimentum Domini, nec Dominus in culpa læsionis fuit.

Adhuc etiam in his duobus casibus ab Episcopo non potest absolui, quando est tam enormis læsio, vt ad vitandum scandalum, vel tollendum exemplum, sit mittendus ad Sedem Apostolicam. Ista habetur c. relatum de sen. excom. quod non intelligitur de alijs famulis liberis.

Si tamen seruus ad libertatem peruenerit, debet ad Sedem Apostolicam venire, quando ob enormem, vel mediocrem est absolutus ab Episcopo, & cum tali iuramento est absoluentis, c. quamuis de sen. excom. sicut fit in alijs impedimentis temporalibus.

Aduerte autem, quod in omnibus casibus, in quibus data oportunitate tenentur Papam adire, si non adeant, sunt periuri, quia non seruant iuramentum, & reincident in eandem sen. excom. non quod prima reuiuiscat, sed est noua excommunicatione à iure lata propter contemptam, vt dicit Abb. in c. ex ten. in fin. de sen. excom. per rex. in c. eos eo. tit. lib. 6. Sunt autem alij casus, in quibus potest Episcopus absolueri ab hac excommunicatione, ob quamcunque læsionem contractam.

Primo, quando sunt pueri ante annos pubertatis, seu annos quatuordecim, vt habetur cap. super eo. de sen. excom. nec tenentur venire ad Sedem Apostolicam facti grandiores, vt habetur c. quamuis eod. tit. immò si contraxerunt excommunicationem ante annos pubertatis, & quando absoluendi sunt ultra annos pubertatis, absolui possunt ab Episcopo, vt habetur c. vlt. eod. tit.

Secundo, mulieres cuiuscunque ætatis, & conditionis absoluuntur ab Episcopo c. mulieres eod. tit.

Tertio Moniales ab Episcopo Diocesano etiam absoluuntur, c. de monialibus eod. tit.

Quarto, impotentes ad iter, vt cæci, claudi, & similes, ita habetur cap. ea noscitur eod. tit.

Quinto, quando sunt pauperes, vt nequeant sustentari, nisi suo labore, nec tenentur venire ad Sedem Apostolicam mendicantes, c. quod de his: eod. tit. quod est verum, nisi ipse esset solitus mendicare, & medicando sibi prospicere, vt notat Abb. in c. ea noscitur in fin. de sen. excom. Et hoc limita, si sit solitus

mendicando sibi, & familiae prospicere: itinerando aut familia non posset prospicere, quia tunc non teneretur ire, secundum Abb. vbi supra. Sed hi, si post venirent ad pinguem fortunam, tenentur venire, iuxta c. quamuis. eod. tit. vbi inter habentes impedimentum temporale soli pueri excipiuntur.

Eodem priuilegio fruuntur Monachi, qui non habent vicium, & monasterium pauperum eis providere non poterunt, quoniam, & tales absoluit Episcopus. Gloss. in c. religioso. vt exhiberi in fin. de sen. excom. lib. 6.

Sexto, quando sunt personae magnae potentiae, & irascibili, quod laborem veniendi non possunt sustinere; tunc est status personae, & veritas negotij est intimanda Romano Pontifici, vt de commisso scelere secundum consilium eius cogantur, priusquam absoluantur, vt habetur c. mulieres, eod. tit.

Septimo, qui sunt in senili aetate ab Episcopo absoluntur, vt habetur c. quamuis, eod. tit.

Hic autem aduertenda sunt tria. Vnum est, quod in casibus his omnibus, in quibus Episcopus potest absolvere, absolutionem potest committere presbytero, vt habet Gloss. in c. cetero eod. tit. & superius hoc diximus.

Alterum est, legatos de latere Romani Pontificis, habent facultatem de iure communi absolendi quoscumque excommunicatos, ob manuum violentam iniectioem, ita habetur c. ad eminentiam. de sent. excom.

Tertium est, occultos etiam excommunicatos, ob iniectioem manuum praeter enarratos, non posse ab Episcopo absolui, sed sunt mittendi ad Sedem Apostolicam, vt habetur c. porro, eod. tit. vel ad legatum de latere, iuxta c. ad eminentiam allegatum. Hodie tamen per Concilium Trident. c. 6. sess. 24. habent Episcopi potestatem absolendi a quibuscumque casibus occultis Sedi Apostolicae reseruat.

In quibus casibus non contrahatur praedicta excommunicatio.

CAPVT XXXIII.

Multi sunt etiam casus, in quibus ex Clerici, vel Monachi laesione, vel manuum iniectioe non contrahatur excommunicatio vlla.

Primus